

LA CONSAGRACIÓ D'UNA NOVEL·LISTA

Una novel·la honesta, que no amaga en cap moment la seva voluntat de crear una història que arribi a un nombre com més elevat de lectors millor

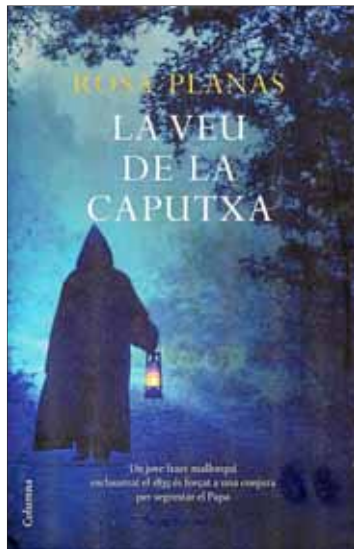

Text: **Sebastià Bennasar**
ballaruga1@gmail.com

La trajectòria literària de Rosa Planas (Palma, 1957) s'ha completat -de moment- recentment amb la publicació de *La veu de la caputxa*, (Columna, 2011) la seva cinquena novel·la, on podem veure alguns dels trets característics de la seva prosa (una trama més o manco històrica, el gust pel misteri, la creació d'un gran personatge i una acció que enganxa el lector des del primer moment) i que, per a mi, ha suposat l'arribada a una maduresa literària de primer ordre. En paral·lel a l'obra narrativa, Planas ha fet una tasca com a assagista que s'ha traduït en obres molt interessants com *Literatura i holocaust*, publicada el 2006 per Lleonard Muntaner. Aquest silen-

ci de quasi cinc anys des de la darrera novel·la, *La ciutat dels espies indefensos*, i des del darrer assaig abans esmentat, s'ha traduït en una novel·la de factura impecable, clàssica en la construcció i el desenvolupament de la trama -és a dir, és la història que explica allò més important i la tècnica li serveix per a fer-ho i no és una demostració molt brillant de tècnica sense contingut, com passa en molts casos- i que farà les delícies del lector.

La veu de la caputxa és, a més a més, una novel·la honesta. El protagonista és en Jordi Arbona, un novici caputxí exclaustrat el 1835 que haurà d'abandonar la seguretat de la comunitat religiosa que l'acollia a Mallorca -i on es mostrà com un autèntic entusiasta dels llibres i de la lectura, ajudant el bibliotecari en les seves tasques- per enfrontar-se a un món real on les ambicions són molt més grans. En aquest peregrinar coneixerà quasi d'immediat a Auberón de Quincy, un francès intrigant que l'acabarà introduint en els cercles

del poder vaticà, on fra Jordi haurà de participar en un complot per segrestar el Papa. Auberón és acompanyat en el seu viatge per la jove Dora, una mallorquina que ha fugit de casa seva seguint les seduccions del francès, que també hipnotitzarà el francès, que també hipnotitzarà el francès, que també hipnotitzarà el francès perquè servirà per fer tremolar al-

guns dels principis morals fonamentals del jove frare illenc.

Dic que aquesta és una novel·la honesta perquè no amaga en cap moment la seva voluntat de crear una història que arribi a un nombre com més elevat de lectors millor -bé, en realitat aquest és un dels objectius de tot escriptor, però hi ha novel·les que no amaguen aquesta voluntat- i que sigui a la vegada rigorosa, ben escrita i que no trenqui en cap moment la versemblança (supòs que hi ajuda el fet que estam tan acostumats a les intrigues vaticanes que cap d'elles no la considerem impossible). Fins i tot són versemblants les aparicions de la veu de la caputxa, un fantasma, una aparició, una imaginació (cada lector haurà de jutjar-ho) que interacciona amb fra Jordi d'una manera ben inquietant i fins aquí arriba l'explicació per no fotre als possibles lectors el plaer de la descoberta.

La construcció del personatge de fra Jordi és molt interessant perquè és un personatge ple de

contradiccions i això el fa terriblement humà. Per una banda vol fugir d'Auberón, per l'altra no s'hi acaba d'atrevir i acaba plegant-se a la voluntat. Des del primer moment sabem que la seva història ens està essent relatada poc abans de morir -en un dels sistemes narratius clàssics, el de la confessió del personatge *in extremis*, que en aquesta ocasió a més a més s'assembla també al del manuscrit retrobat pel fet que la confessió està essent escrita just abans de l'execució- i aquest relat ens mostra les seves aventures. Els secundaris també són molt interessants, i pel que fa a la reconstrucció de l'època, simplement dir que és una de les marques de la casa de Rosa Planas. Tot això fan de *La veu de la caputxa* una lectura molt interessant que consagra definitivament la seva autora.

La veu de la caputxa
Rosa Planas

Columna Edicions, Barcelona, 2011
327 Pàgs. / 18 €

EL SEGLE XX A POLLENÇA

Text: **Tomàs Vibot**
tomasvibot@gmail.com

Fa poques setmanes es presentà *Història de Pollença. Segle XX*, obra del professor de la UIB Pere Salas Vives, un monumental treball d'investigació, anàlisi i redacció que ocupa 1.348 pàgines, fet pel qual esdevé avui dia -a excepció d'algun altre exemple- uns dels treballs més voluminosos sobre el segle XX dins el conjunt d'històries locals. Ha estat editat conjuntament per l'Ajuntament de Pollença i l'obra social de *Sa Nostra*, i ha comptat amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Baleàrics.

Els que d'alguna manera sovintegen els llibres d'història i més concretament els d'història local aviat percebran que aquest treball aposta per una línia clarament contemporània i trencadora respecte d'aquells esgrogueïts volums fets fa tres o quatre decennis

Lògicament, no s'han deixat de banda les notícies de la premsa local i regional, així com alguns arxius fotogràfics

per la figura de l'erudit local. En primer lloc, Salas analitza la realitat de Pollença des d'òptiques i punts de vista molt diversos, tot enllaçant la realitat local amb la història general. Com afirma l'autor a la introducció, "Pollença no s'entén de forma aïllada, ni autosuficient, sinó com a part d'un context general -europeu, mediterrani, espanyol, mallorquí...- i sota aquest prisma més els condicionants pròpiament locals, caldrà entendre la successió de fets". En segon lloc, l'autor hi aposta per una concepció global del passat, que el porta a un enfocament multidisciplinari fugint d'una història narrada sols a partir d'esdeveniments rellevants i/o oficials, tal com s'han redactat moltes de les històries locals a la nostra illa.

Per altre caire, l'obra fa una presentació seqüencial dels fets, dividits en els grans períodes del segle passat. Ara bé, aquesta divisió cronològica no és estàtica sinó que s'adapta als canvis produïts dins cada una de les temàtiques treballades. L'obra arrenca amb un extens i interessant capítol ti-

tulat *Nèixer, treballar i morir a principis de segle (1900-1940)*, seguit d'un altre titulat *Política i cultura durant la monarquia (1900-1930)*; i amb tres més de marca bàsicament política: *La Segona República, Resistència al cop d'Estat i Guerra Civil i El Franquisme (1940-1975)*; i finalment el treball acaba amb *La transició democràtica (1975-1982)*, *L'època actual (1983-2000)* i un darrer apartat amb les conclusions.

Per dur a terme aquesta rica, completa i ben estructurada aportació a la història contemporània de Pollença, Salas ha fet ús d'una quantitat ingent de dades, producte de l'anàlisi de fonts diverses i complementàries. Ha escorcollat a fons les dades de tipus oficial, generades per les institucions públiques, conservades a l'Arxiu Municipal de Pollença, a l'Arxiu del Consell de Mallorca o a l'Arxiu del

Regne de Mallorca. Igualment, ha analitzat documents privats provinents de nombrosos arxius personals o d'associacions diverses. Lògicament, no s'han deixat de banda les notícies de la premsa, tant local com regional, així com alguns arxius fotogràfics. I, finalment, tot aquest cabal arxivístic i documental s'ha barrejat amb una important aportació de la història oral.

Finalment, l'obra compta amb el pròleg de la catedràtica d'Història Contemporània de la UIB Isabel Moll, qui no n'amaga la complaença per l'excel·lent resultat de l'obra de Salas: "No ha sigut una tasca senzilla la que s'ha proposat Pere Salas. El territori del passat que ha intentat recuperar és força complet per poder-lo mostrar en la seva totalitat. Però el discurs resultant és satisfactori. Ha assenya-

lat la rellevància d'uns processos que no sempre es tenen en compte. Ha mantingut la primàcia d'uns fets perfectament historiatats, sense la referència als que las el discurs no s'hagués estat possible. Ha insistit en la necessitat d'articular determinats esdeveniments a conjuntures nacional i internacionals, sense les quals no es pot proposar cap tipus d'explicació local. Ha aconseguit enllaçar la descripció de les continuïtats d'una vida comunitària, amb els canvis que s'han anat produint bé per imposicions externes, bé per les pròpies inèrcies que incorporen els canvis generacionals. I, sobretot, ha intentat documentar com les formes de visa dels distints grups que conformen una comunitat generen unes pautes de convivència amb capacitat de construir identitats col·lectives, amb les conseqüències que això pot tenir".

Història de Pollença. Segle XX
Pere Salas i Vives

Ed. Aj. de Pollença - Obra Social *Sa Nostra*,
Pollença, 2011
1348 Pàgs. / 36 €